

KRONIKK

Pilotprosjektet «Back2School» er ikke svaret på alt. Det finnes ingen quick-fix på uønsket skolefravær.

Våger vi å la være?

SKOLEFRAVÆR

At flere av våre barn og unge sliter med et økende problematisk fravær fra skolen engasjerer mange. Det er det god grunn til. Som samfunn kan vi ikke sitte stille og se på at dette problemet får utvikle seg.

I tillegg til de åpenbare samfunnskostnadene ved en slik utvikling, så er dette først og fremst dypt problematisk for de det faktisk gjelder; barn, unge og deres foreldre.

Problematiske skolefravær er et problem på både individ- og familienivå, på systemnivå og på samfunnsnivå. Å styrke skolen slik at den i større grad ivaretar mangfoldet av barn og unge er en sentral og viktig oppgave som vi fullt ut støtter.

Dette er arbeid som vil ta tid.

Samtidig som det pågår, må vi finne gode måter for å hjelpe de barn, familier og skoler som strever med problematisk skolefravær. De trenger hjelp NÅ og kan ikke vente på politiske reformer som vil ta tid å utarbeide og igangsette. Her må vi ikke tenke enten eller – men både og.

Sammensatte utfordringer krever sammensatte løsninger. Gjennom prosjektet «Back2School» (B2S) har vi satt sammen en rekke forskere fra ulike instanser for å samarbeide om en pilotstudie der vi ønsker å finne ut om metoden vi foreslår kan være et bidrag til å løse denne utfordringen.

I flere saker har Dagsavisen hentet inn kritiske røster til programmet. Vi tenker det er helt naturlig at et slikt vanskelig tema skaper debatt, her finnes det ingen quick-fix eller fasit. Det er naturlig at fagfolk er uenige om veien frem, men vi mener mye av kritikken bommer.

B2S er ikke svaret på alt. Det er viktig å legge merke til at det er en begrenset studie som i første omgang omfatter 16 barn/ungdommer, deres foreldre/omsorgsgivere, og deres skoler. Formålet er å samle erfaringene til de som deltar både om nytten av tilnærmingen, det å svare på kartlegging, og hvordan intervensjonen passer inn i norsk første-linjetejeneste.

Pilotstudien gjennomføres i tett samarbeid mellom kompetansesentrene, brukerrepresentanter, tjenestene og familiene som ønsker å delta. Pilotprosjektet er ment som en kvalitetssikring og en utprøving av programmet før en kan vurdere om det bør prøves ut videre i det norske systemet. Vi mener derfor at mange av bekymringene andre fagfolk har knyttet til dette er håndterbart.

Det er få deltakere og vi har god kapasitet til å følge dem opp og skape trygge rammer. Dyktige og erfarne fagfolk fra kommunale tjenester gir tilbudet under ukentlig veiledning av prosjektgruppen.

Dette er ett av mange bidrag i et felt der det er behov for mer forskning og utvikling av tiltak. Vi deler bekym-

Ved bekymringsfullt skolefravær er det viktig å komme i gang med tiltak tidlig før problemene vokser seg store, siden vi vet at fravær avler fravær, skriver forfatterne.
Foto: Yuliya Kuzenkova/Stock

ringen om at skolefaktorer ofte er undervurdert i fagfeltet. Samtidig finnes det barn og unge som trenger hjelp til å utvikle mestringsstrategier for å komme i gang på skolen igjen.

B2S er ikke et tiltak som skal rulles ut som svar på alle former for skolefravær. B2S kan være et godt tilbud til barn/ungdom og familier som er i målgruppen for programmet, som er motivert for å delta i programmet, og som selv tror at denne tilnærmingen vil passe for deres familie og skole.

Det er familiene selv, og ikke skolene, som melder sin interesse. Dette forutsetter at skolen barnet går på oppleves som et trygt sted å være.

Barn med bekymringsfullt skolefravær er en stor og heterogen gruppe. Når det gjelder skolefravær er det viktig å komme i gang med tiltak tidlig før problemene vokser seg store, siden vi vet at fravær avler fravær.

Det er behov for både allmenntrettede forebyggende tiltak i skolen for å fremme trivsel og mestring for alle elever (nivå 1), og for tiltak som settes inn for de som er i risiko for å utvikle alvorlige vansker, eller som allerede har en viss grad av vansker (nivå 2). Vi antar at B2S vil passe best som tiltak innenfor nivå 2.

Det er i tillegg behov for spesialisert

Barn som strever med problematisk skolefravær trenger hjelp NÅ. De kan ikke vente på politiske reformer.

behandling for barn og unge som har alvorlig fraværproblematikk og samtidig betydelige psykiske vansker (nivå 3). Dette følger det anerkjente faglige prinsippet om å yte hjelp på lavest mulig omsorgsnivå (LEON-prinsippet). Det er viktig at denne type tiltak er lett tilgjengelig, kan settes i gang på et tidlig tidspunkt i utviklingen og tilbys i barnas og familienes nærmiljø, i kommuner, skoler og lokale helsetjenester.

Barn, ungdom og foreldre som strever med skolefravær opplever at tiltak foreslås og iverksettes uten at fagfolk har tilstrekkelig kjennskap til hva skolefravær handler om i deres situasjon. I B2S danner kartlegging via spørreskjema og samtaler grunnlaget for sammen å kunne utarbeide «en felles forståelse» av skolefraværet fra starten av.

Både skole, foreldre og barn gir sitt perspektiv på hva skolefraværet handler om og hvordan de tenker at det kan bedres. Det at barn involveres og får spørsmål vektlegges fordi deres perspektiv er helt sentralt her for at hjelpen

skal kunne tilpasses og fungere.

I leten etter denne forståelsen er spørsmålsstillingen både ærlig og direkte. Vi mener dette er nødvendig for å komme til kjernen av det som er problemet.

Tør vi å la være?

Innlegget er signert av Prosjektgruppen til Back 2 School pilotstudie: Toril Sørheim Nilsen, førsteamanuensis/psykologspesialist, Institutt for psykologi, UiT Norges Arktiske Universitet, Jo Magne Ingul, førsteamanuensis/psykologspesialist, RKBU Midt, NTNU, Kristin Gärtner Askeland, seniorforsker/psykolog, NORCE Research Center, RKBU Vest, Simon-Peter Neumer, førsteamanuensis/psykologspesialist, RBUP SørØst, Frode Adolfsen, førsteamanuensis/spesialpedagog, RKBU Nord, Bente Storm Mowatt Haugland, professor/psykologspesialist, Institutt for klinisk psykologi, UiB, Trude Havik, førsteamanuensis/spesialpedagog, Læringsmiljøseneteret, UiS, Marte Rye, førsteamanuensis/psykologspesialist, RKBU Nord, UiT, Henriette Kyrrestad, førsteamanuensis, RKBU Nord, UiT, Elisabeth Valmyr Bania, førsteamanuensis/sosionom, RKBU Midt, NTNU, Kari Walmsness, universitetslektor/psykologspesialist, RKBU Midt, NTNU, Mona Breiding Lersveen og Lars Morten Lersveen (brukerrepresentanter).